

СИСТЕМА ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Івченко О.В., Артамонов Є.О., Волошко Т.П.
Сумський національний аграрний університет

Питання якості в умовах ринкової економіки відіграє вирішальну роль. Необхідність забезпечення високої якості транспортного обслуговування пасажирів безпосередньо встановлена Законом України «Про транспорт», визначив повне задоволення потреб народного господарства і населення в автомобільних перевезеннях в якості головної задачі пасажирських автотранспортних підприємств перевезення пасажирів повинні здійснюватися із забезпеченням безпеки, наданням необхідних зручностей та при високій культурі обслуговування пасажирів. Відповідно до Закону його дія поширюється не тільки на підприємства транспорту загального користування, а й на інші підприємства та організації, що здійснюють пасажирські перевезення.

При наявності виступаючих на ринку послуг автотранспортників муніципальної та приватної власності необхідно враховувати відмінності між управлінням муніципальними та приватними організаціями.

По-перше відмінність полягає в природі задоволення потреб у послугах. У приватному секторі мети управління полягають у виробництві послуг для задоволення потреб окремих груп пасажирів або пасажирів, що користуються для пересувань конкретним маршрутом, а в муніципальному – в виробництві послуг для суспільства.

По-друге відмінність у природі цілей. Приватні фірми ставлять і реалізують свої власні цілі, а муніципальні структури служать інтересам суспільства. Тому різні і критерії оцінювання ефективності видів управління якістю пасажирськими перевезеннями. У приватному секторі використовуються внутрішні критерії типу дохід-витрата, прибутку-збитки, а в муніципальному – безліч зовнішніх критеріїв, таких як суспільне благополуччя, оцінювання рівня якості життя громади.

Тому існуючі відмінності обумовлюють необхідність створення механізму керування автотранспортним процесом в цілому, всі учасники

якого мають працювати на благо всієї системи, а саме надавати якісні послуги з перевезення пасажирів. З цією метою необхідно забезпечувати планування, організацію, стимулювання, регулювання та контроль якості пасажирських перевезень, який повинен охоплювати роботу транспортних засобів усіх форм власності.

За результатами досліджень встановлено, що пропонувані на цей час показники якості пасажирських перевезень оцінюють якість організації руху автобусів на маршрутах, але не враховують якість роботи пасажирського автомобільного транспорту та зручність перевезень для пасажирів. Наприклад, до середини 90-х років в Україні основним показником якості був коефіцієнт якості, який визначається як відношення величини витрат часу на поїздку при заданих теоретично абсолютно комфортних умовах поїздки до фактичних витрат часу на поїздку в реальних умовах.

Авторами пропонується диференціальна оцінка якості у вигляді відношення нормативного рівня показника до фактичного (коефіцієнт відносного забезпечення нормативу). З метою проведення порівняльного оцінювання якості перевезень встановлюється чотирирівнева система оцінювання: зразковий, хороший, задовільний і незадовільний рівні якості.

Найважливішим елементом оцінювання якості обслуговування є інтегрована величина коефіцієнта якості, містить в собі оцінювання за приватними показниками: 1) коефіцієнт використання місткості транспорту; 2) витрати часу на поїздку; 3) регулярність руху рухомого складу; 4) безпека руху пасажирів під час перевезення; 5) час очікування транспортного засобу; 6) коефіцієнт дотримання заданого інтервалу руху транспортом на лінії та ін.

Таким чином, запропоновано систему техніко-економічних показників якості пасажирських перевезень, що дозволяє встановити дійсний рівень дійсний рівень транспортного обслуговування на основі оцінювання результатів роботи окремих ланок системи перевезень з врахування вимоги та очікувань пасажирів до якості виконання перевізного процесу.